

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О УРЕЂЕЊУ СУДОВА

Члан 1.

У Закону о уређењу судова („Службени гласник РС”, бр. 116/08, 104/09, 101/10, 31/11 – др. закон, 78/11 – др. закон, 101/11, 101/13 и 40/15 – др. закон), у члану 23. став 1. тачка 2. после речи: „(члан 234. став 3. Кривичног законика),” додају се речи: „и кривична дела за која је посебним законом утврђена надлежност вишег суда;”.

У ставу 2. тачка 3. после речи: „вредности” додају се речи: „у извршним поступцима и поступцима обезбеђења;”.

Члан 2.

У члану 25. став 2. после речи: „на основу” додају се речи: „извршних и”.

Члан 3.

У члану 63. став 2. речи: „које утврђује Високи савет судства” замењују се речима: „и мерила”.

После става 4. додаје се став 5. који гласи:

„Критеријуми, мерила и поступак за оцењивање рада судијских помоћника уређују се актом Високог савета судства.”.

Члан 4.

У члану 65. после става 2. додаје се нови став 3. који гласи:

„Број судијских приправника одређује се посебно за сваки суд, актом министра надлежног за правосуђе.”.

Досадашњи ст. 3. и 4. постају ст. 4. и 5.

Члан 5.

Високи савет судства доноси акт којим се уређују критеријуми, мерила и поступак за оцењивање рада судијских помоћника у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Министар надлежан за правосуђе доноси акт којим се одређује број судијских приправника у сваком суду у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 6.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије” осим одредбе члана 1. став 2. овог закона која ступа на снагу 1. јула 2016. године.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о уређењу судова садржан је у одредби члана 97. тачка 16. Устава Републике Србије, према којој Република Србија уређује и обезбеђује организацију, надлежност и рад републичких органа.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА И ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Основни разлог за измене и допуне Закона о уређењу судова је због предлагања новог Закона о извршењу и обезбеђењу. Према том предлогу закона, одлуке у извршном поступку и поступку обезбеђења доносе основни судови и привредни судови, као што је то и по важећем закону. Према важећем Закону о извршењу и обезбеђењу једини правни лек против првостепеног решења основног и привредног суда јесте приговор, који се изјављује суду који је донео првостепено решење, услед чега се цео поступак окончава на нивоу основних и привредних судова. Битна новина коју предвиђа нови Закон о извршењу и обезбеђењу јесте, истина рестриktivано, враћање жалбе у извршном поступку и поступку обезбеђења. Жалба је у извршном поступку дозвољена у четири случаја, а у поступку обезбеђења у два случаја. Будући да је, жалба деволутиван правни лек, о њој одлучују виши судови, односно Привредни апелациони суд, зависно од тога ко је донео решење које се жалбом побија. Изричито одређење да о жалби против првостепеног решења основног суда решава виши суд јесте предмет члана 1. Предлога закона. Будући да Закон о уређењу судова прописује да „Привредни апелациони суд одлучује о жалбама на одлуке привредних судова и других органа, у складу са законом” (члан 26. став 1), што значи и о жалбама против решења која у извршном поступку и поступку обезбеђења донесу привредни судови, није било потребно да се у надлежности Привредног апелационог суда било шта мења.

Према важећем Закону у уређењу судова привредни судови у првом степену извршавају решења о извршењу на основу веродостојних исправа у којима као извршни поверилац и извршни дужник фигурирају субјекти одређени тачком 1. ставом 1. члана 25. Закона о уређењу судова (тзв. субјективни критеријум надлежности) и „одређују и спроводе извршење и обезбеђење одлука привредних судова” (члан 25. став 2). Одлуке привредних судова су извршне исправе, али је закон занемарио да постоје и извршне исправе које својој природи нису одлуке судова, па ни привредних (извод из Регистра залогне или извод из Регистра финансијског лизинга) и да би привредни судови требало да спроводе извршење и извршних исправа које нису судске одлуке, разуме се, под условом да је испуњен субјективни критеријум. Стога, предвиђено је да привредни судови одређују извршење и спроводе извршење и на основу извршних исправа у којима су извршни поверилац и дужник лица из тачке 1. става 1. члана 25. Закона о уређењу судова. То је садржина члана 2. Предлога закона.

Закон о уређењу судова је солидно уредио оцењивање судијских помоћника (надлежност за оцењивање, саме оцене, утицај највише оцене на напредовање итд). Пропуст је што није оставио простор да се поступак оцењивања ближе уреди актом подзаконске снаге. Овим законом на то се овлашћује Високи савет судства (члан 3), који доноси акт којим уређује

критеријуме, мерила и поступак за оцењивање рада судијских помоћника. Високи савет судства дужан је да донесе акт у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона (члан 5. став 1).

Министар надлежан за правосуђе, поред уређивања поступка у коме се примају судијски приправници (члан 65. став 4. Закона о уређењу судова), овлашћује се и да донесе акт којим за сваки суд одређује број судијских приправника који се у њега прима (члан 4), у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона (члан 5. став 2).

Чланом 6. Предлога закона предвиђено је да овај закон ступи на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а одредба која се тиче промене стварне надлежности виших судова у извршном поступку и поступку обезбеђења (члан 1. став 2) ступа на снагу када и нови Закон о извршењу и обезбеђењу, тј. 1. јула 2016. године.

III. СРЕДСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно да се обезбеде средства у буџету Републике Србије.

ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ЗАКОНА О УРЕЂЕЊУ СУДОВА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ ИЛИ ДОПУЊУЈУ

Члан 23.

Виши суд у првом степену:

1. суди за кривична дела за која је као главна казна предвиђена казна затвора преко десет година;

2. суди за кривична дела: против човечности и других добара заштићених међународним правом, против Војске Србије; одавање државне тајне; одавање службене тајне; кривично дело прописано законом који уређује тајност података; позивање на насилну промену уставног уређења; изазивање националне, расне и верске мржње и нетрпељивости; повреда територијалног суверенитета; удруживање ради противуставне делатности; повреда угледа Републике Србије; повреда угледа стране државе или међународне организације; прање новца; кршење закона од стране судије, јавног тужиоца и његовог заменика; угрожавање безбедности ваздушног саобраћаја; убиство на мах; силовање; обљуба над немоћним лицем; обљуба злоупотребом положаја; отмица; трговина малолетним лицима ради усвојења; насилничко понашање на спортској приредби и јавном скупу; примање мита; злоупотреба положаја одговорног лица (члан 234. став 3. Кривичног законика); злоупотреба у јавним набавкама (члан 234а став 3. Кривичног законика); И КРИВИЧНА ДЕЛА ЗА КОЈА ЈЕ ПОСЕБНИМ ЗАКОНОМ УТВРЂЕНА НАДЛЕЖНОСТ ВИШЕГ СУДА;

3. суди у кривичном поступку према малолетним учиниоцима кривичних дела;

4. одлучује о молби за престанак мере безбедности или правне последице осуде за кривична дела из своје надлежности;

5. одлучује о захтевима за рехабилитацију;

6. одлучује о забрани растурања штампе и ширења информација средствима јавног информисања;

7. суди у грађанскоправним споровима кад вредност предмета спора омогућује изјављивање ревизије; у споровима о ауторским и сродним правима и заштити и употреби проналазака, индустријског дизајна, модела, узорака, жигова, ознака географског порекла, топографије интегрисаних кола, односно топографије полупроводничких производа и оплемењивача биљних сорти ако није надлежан други суд; у споровима о оспоравању или утврђивању очинства и материнства; у споровима за заштиту од дискриминације и злостављања на раду; у споровима о објављивању исправке информације и одговора на информацију због повреде забране говора мржње, заштите права на приватни живот, односно права на лични запис, пропуштања објављивања информације и накнаде штете у вези са објављивањем информације;

8. суди у споровима поводом штрајка; поводом колективних уговора ако спор није решен пред арбитражом; поводом обавезног социјалног осигурања ако није надлежан други суд; поводом матичне евиденције; поводом избора и разрешења органа правних лица ако није надлежан други суд;

Виши суд у другом степену одлучује о жалбама на одлуке основних судова:

1. о мерама за обезбеђење присуства окривљеног;

2. за кривична дела за које је прописана новчана казна и казна затвора до пет година;

3. на решења у грађанскоправним споровима; на пресуде у споровима мале вредности; У ИЗВРШНИМ ПОСТУПЦИМА И ПОСТУПЦИМА ОБЕЗБЕЂЕЊА; у ванпарничним поступцима.

Виши суд води поступак за изручење окривљених и осуђених лица, пружа међународну правну помоћ у поступцима за кривична дела из своје надлежности, извршава кривичну пресуду иностраног суда, одлучује о признању и извршењу страних судских и арбитражних одлука ако није надлежан други суд, одлучује о сукобу надлежности основних судова са свог подручја, обезбеђује и пружа помоћ и подршку сведоцима и оштећенима и врши друге послове одређене законом.

Законом се може предвидети да у одређеним врстама правних ствари поступа само одређени виши суд.

Члан 25.

Привредни суд у првом степену суди:

1. у споровима између домаћих и страних привредних друштава, предузећа, задруга и предузетника и њихових асоцијација (привредни субјекти), у споровима који настану између привредних субјеката и других правних лица у обављању делатности привредних субјеката, као и кад је у наведеним споровима једна од странака физичко лице ако је са странком у односу материјалног супарничарства;

2. у споровима о ауторским и сродним правима и заштити и употреби проналазака, индустријског дизајна, модела, узорака, жигова, ознака географског порекла, топографије интегрисаних кола, односно топографије полупроводничких производа и оплемењивача биљних сорти који настану између субјеката из тачке 1. овог става; у споровима поводом извршења и обезбеђења из надлежности привредних судова, а у споровима поводом одлука изабраних судова само кад су донете у споровима из тачке 1. овог става;

3. у споровима који произлазе из примене Закона о привредним друштвима или примене других прописа о организацији и статусу привредних субјеката, као и у споровима о примени прописа о приватизацији и хартијама од вредности;

4. у споровима о страним улагањима; о бродовима и ваздухопловима, пловидби на мору и унутрашњим водама и споровима у којима се примењују пловидбено и ваздухопловно право, изузев спорова о превозу путника; о заштити фирме; поводом уписа у судски регистар; поводом реорганизације, судске и добровољне ликвидације и стечаја осим спорова за утврђење постојања заснивања и престанка радног односа који су покренути пре отварања стечаја.

Привредни суд у првом степену води поступак за упис у судски регистар правних лица и других субјеката, ако за то није надлежан други орган; води поступак стечаја и реорганизације; одређује и спроводи извршење на основу ИЗВРШНИХ И веродостојних исправа када се односе на лица из става 1. тачка 1. овог члана, одређује и спроводи извршење и обезбеђење одлука привредних судова, а одлука изабраних судова само кад су донете у споровима из става 1. тачка 1. овог члана; одлучује о признању и извршењу страних судских и арбитражних одлука донетих у споровима из става 1. тачка 1. овог члана; одређује и спроводи извршење и обезбеђење на бродовима и ваздухопловима; води ванпарничне поступке који произлазе из примене Закона о привредним друштвима.

Привредни суд у првом степену одлучује о привредним преступима и с тим у вези о престанку заштитне мере или правне последице осуде.

Привредни суд пружа међународну правну помоћ за питања из своје надлежности и врши и друге послове одређене законом.

Законом се може предвидети да у одређеним врстама правних ствари поступа само одређени привредни суд.

Члан 63.

При оцењивању вреднују се обим и квалитет посла, савесност, предузимљивост и објављени стручни и научни радови.

Оцењивање рада судијских помоћника врши се на основу објективних и јединствених критеријума које утврђује ~~Високи савет судства~~ И МЕРИЛА.

Оцене су: „не задовољава“, „задовољава“, „добар“, „истиче се“ и „нарочито се истиче“.

Виши судијски сарадник чији је рад најмање две године узастопно оцењен са „нарочито се истиче“ може стећи звање судског саветника и ако не испуњава услове за судију вишег суда.

КРИТЕРИЈУМИ, МЕРИЛА И ПОСТУПАК ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ РАДА СУДИЈСКИХ ПОМОЋНИКА УРЕЂУЈУ СЕ АКТОМ ВИСОКОГ САВЕТА СУДСТВА.

Члан 65.

За судијског приправника прима се лице које је завршило правни факултет и испуњава опште услове за рад у државним органима.

Судијски приправник прима се у основни, виши, привредни и прекршајни суд.

БРОЈ СУДИЈСКИХ ПРИПРАВНИКА ОДРЕЂУЈЕ СЕ ПОСЕБНО ЗА СВАКИ СУД, АКТОМ МИНИСТРА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПРАВОСУЂЕ.

При пријему судијских приправника нарочито се води рачуна о националном саставу становништва, одговарајућој заступљености припадника националних мањина и познавању стручне правне терминологије на језику националне мањине, који је у службеној употреби у суду.

Поступак пријема судијских приправника ближе се уређује актом министра надлежног за правосуђе.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ
--

1. Овлашћени предлагач прописа: Влада

Обрађивач: Министарство правде

2. Назив прописа

Предлог закона о изменама и допунама Закона о уређењу судова
Draft Law on Amendments to the Law on Organization of Courts

3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум), односно са одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум):

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односе на нормативну садржину прописа,

Наслов VII. – Правосуђе, слободе и безбедност, у оквиру којег је члан 80 – Јачање институција и владавина права.

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума,

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,

Наслов VII. – Правосуђе, слободе и безбедност, у оквиру којег је члан 80 – Јачање институција и владавина права.

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

- /

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

Правне тековине ЕУ са којима је домаће законодавство потпуно усклађено

- /

- в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,
- г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,
- д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

- /

5. Ако не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност треба образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе Директиве).

- /

6. Да ли су претходно наведени извори права ЕУ преведени на српски језик?

- /

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик ЕУ?

- /

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености

У поступку припреме Предлога закона о изменама и допунама Закона о уређењу судова није остварена сарадња са Европском комисијом с обзиром на то да се у конкретном случају ради о незнатном обиму допуне.